

In het kort

Art. 6:29 BW bepaalt dat de schuldenaar zonder toestemming van de schuldeiser niet bevoegd is het verschuldigde in gedeelten te voldoen. Dit betekent dat de rechter alleen met medewerking van de schuldeiser een betalingsregeling kan opleggen. Het kunnen opleggen van een passende betalingsregeling kan bijdragen aan het voorkomen dat schuldenaren (verder) in de financiële problemen raken. Art. 6:29 BW wordt daarom aangevuld met de mogelijkheid dat ook tegen de wil van een schuldeiser door de rechter een betalingsregeling kan worden opgelegd wanneer het op grond van de redelijkheid en billijkheid niet van de schuldenaar kan worden gevergd dat hij zijn vordering in één keer betaalt. Hierbij mag dan geen sprake zijn van onevenredige benadeling van de schuldeiser en dienen beide partijen zich over de regeling te kunnen uitlaten.

In een schulddossier zijn er steeds minstens twee, in de feiten drie belanghebbende partijen: uiteraard de schuldenaar, vervolgens de schuldeiser en tenslotte ook de overheid als “belasting-heffende” partij. In welke richting van oplossing ook gedacht wordt, lijkt het evident dat de belangen van deze drie partijen aan bod moeten komen, liefst gerespecteerd en minstens op mekaar afgestemd worden.

Vaak wordt er bij de traditionele benadering van een schulddossier verwezen naar één of ander voorrecht van een schuldeisende partij, waardoor deze bij voorrang op de andere, concurrerende schuldeisers wordt betaald. Met als logisch gevolg dat de overige schuldeisers nadien slechts gedeeltelijk en vaak helemaal niet meer worden betaald. Op dergelijke wijze lijkt men het economisch model te ondermijnen. Niet te vergeten dat niet-betaalde facturen een nefast gevolg hebben op de belastinginning en dus de beschikbare middelen van de overheid ten overstaan van haar onderdanen. Koken kost geld. Het financieel huishouden heeft nog nooit zo onder druk gestaan als vandaag...

Een belangrijke vraag blijft: ondermijnt men de belangen van een individuele schuldeiser bij het collectief benaderen van een individu met meerdere schulden? Bij een klassieke benadering lijkt men het principe “wie eerst komt, eerst maalt” te huldigen.

De onmiddellijke gevolgen van deze laatste benadering heeft ernstige gevolgen voor de overige schuldeisers. Het hoeft geen betoog dat facturen die niet betaald worden op hun beurt gevolgen geven voor de financiële gezondheidstoestand van een onderneming. Maar ook voor een belasting heffende overheid.

Daarnaast moet men zich minstens afvragen of schulden die niet binnen een termijn van 36 maanden kunnen betaald worden als definitief verloren mogen blijven aanzien worden. De procedure van finale kwijting huldigt dergelijke benadering. Met belangrijke verliezen als gevolg. Verliezen die in zeer veel gevallen perfect zouden kunnen vermeden worden.

Het is een logisch economisch uitgangspunt dat facturen en rekeningen, maar ook openbare schulden, zoals directe en indirecte belastingen, zo snel mogelijk moeten betaald worden.

In een westerse, op consumptie gerichte maatschappij, is het eveneens een plicht om de reële middelen en financiële mogelijkheden van een consument/individu correct in te schatten ten overstaan van diens verbruik.

Dit laatste heeft uiteraard een onmiddellijk economisch gevolg op de positie van de schuldeisende partij. De realiteit is echter dat we (lees: schuldenaar én schuldeiser) deze inschatting bijna uitsluitend (en noodgedwongen) maken na de verkoop, levering en consumptie van goederen.

Net daarom is een objectieve X-ray van de volledige schuldtoestand van een individu op een bepaald moment nodig. Terwijl diens reële betalingsmogelijkheden optimaal kunnen en moeten aangewend worden, net met de bedoeling schulden tijdig en liefst in hun geheel terug te betalen. Een optimale inning heeft uiteraard een optimale fiscale inning, direct of indirect, tot gevolg. Een duidelijke win-win voor schuldeiser(s), schuldenaar én overheid.

Laten we even het voorbeeld nemen van een gezin met vier onbetaalde schuldeisers, waaronder de fiscus en een andere bevoorrechte schuldeiser, aangevuld met twee gewone schuldeisers. De totale schuld bedraagt slechts 8.000 EUR. Het gezin bestaat uit twee volwassenen en twee minderjarige kinderen. Beide partners genieten ieder een netto-inkomen van 1.800

EUR/maand. De huur bedraagt 800 EUR/maand. Er zijn twee voertuigen, beiden nodig voor het werk. Eén auto is op afbetaling en kost maandelijks 650 EUR, onverminderd alle andere bijhorende kosten. De waarde van de aanwezige meubelen en roerende goederen is modaal. Eén van de kinderen studeert aan de universiteit.

Bij een klassieke, individuele invorderingsbenadering zal het leven van deze vier mensen behoorlijk gehypothekeerd worden door de impact van het gedrag van één of meerdere schuldeisers. Wie van de schuldeisers eerst komt, eerst maalt. De belangen van de overige schuldeisers, zelfs de preferente, worden benadeeld en de toekomstsituatie van het gezin wordt weinig rooskleurig. Mogelijk moeten ze hulp inroepen bij derden, lees bij de overheid.

Naast de sociale hulp die geld zal kosten aan de overheid, zal deze laatste ook geen belasting kunnen innen op het niet-geïnde bedrag van de niet betaalde vorderingen van schuldeisers... Resultaat: drie verliezende partijen...

Dit zelfde gezin kan via een aanpassing van artikel 6:29 BW over een aanvaardbare looptijd, wél haar schulden terug betalen aan al haar schuldeisers, hoeft geen executiemaatregelen te ondergaan en blijft een positief perspectief behouden voor alle gezinsleden. Alles onder controle van een onafhankelijke, toeziende rechter.

Bovendien zal hetzelfde gezin in een vroeg stadium (is dit niet de echte vroeg-signalering?), onder begeleiding van de schuldbemiddelaar en onder toezicht van deze rechter, vanaf dan kunnen begeleid worden. Nieuwe schulden zullen optimaal vermeden kunnen worden. Of hoe men de “drie *negatieve* polen” eenvoudig omdraait en vervangt door “drie *positieve* polen”.

Het hoeft geen betoog dat niet alle schuldenaren gebruik kunnen en mogen maken van deze nieuwe procedure. Enkel mensen met één of meerderen schulden die niet onmiddellijk maar wel op een redelijke termijn kunnen betalen, komen in aanmerking. Daarbij mag niet vergeten worden dat de begeleiding door een schuldbemiddelaar in een vroeg stadium enkel voordelen biedt. Niet alleen grotere garanties voor een betere inning. Tegelijkertijd kunnen ook andere gezinsproblemen aangepakt en aan de juiste

hulpverlening doorverwezen worden. Anticipatief optreden versus postfactum reageren...

Niet minder belangrijk is in de schuldproblematiek de positie van de schuldeiser. Worden diens rechten benadeeld door over te stappen van een individueel naar een centraliserend, collectief afbetaalplan?

Het antwoord is eenvoudig: wat is de waarde van een individueel afbetaalplan indien men geen vat heeft/krijgt over het gedrag van de andere schuldeisers op hetzelfde vermogen van de gemeenschappelijke schuldenaar? Beter is de rechten van alle schuldeisers én de betaalpositie van de schuldenaar tijdig in kaart te brengen door een onpartijdige professionele partij. En vervolgens dit plan aan de Kantonrechter ter accreditatie voor te leggen. Hierdoor worden zowel de rechten en de plichten van de schuldenaar én alle schuldeisers gerespecteerd en kunnen toekomstige, intresten, boeten en gerechtskosten vermeden worden. De waarde van dergelijke vroeg-signalering is recht evenredig met de betrachting van de wetgever om pro-actief schulden aan te pakken, lees te vermijden waar mogelijk.

Bovendien indien men een welvaartsstaat wil creëren en/of onderhouden en bestendigen, moet men afstappen van een curatieve houding bij schuldhelpverlening en deze vervangen door een anticipatieve aanpak van schulden waarbij de schuldenaar zelf een actieve beslissing en rol mag spelen.

12 september 2022

Patrick Van Buggenhout – MyTrustO gerechtsdeurwaarder België

www.schuldenaanpak.be